

№4
2023

МЕХАНИКА ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Ғылыми журналды

Научный журнал

**МЕХАНИКА
И ТЕХНОЛОГИИ**

Scientific Journal

**MECHANICS &
TECHNOLOGIES**

Журнал «Механика и технологии»:

Входит в реферативную базу данных Information Service for Physics, Electronics and Computing (INSPEC DIRECT) Института Инжиниринга и Технологий Великобритании.

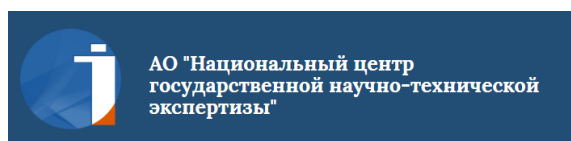
<http://inspecdirect-service.theiet.org/private/home.aspx>

Зарегистрирован в российской национальной библиографической базе данных научного цитирования РИНЦ

http://elibrary.ru/project_risc.asp

<i>Год</i>	<i>Импакт-фактор</i>
2016	0,011
2017	0,032
2018	0,040
2019	0,028
2020	0,034

Имеет импакт-фактор по Казахстанской базе цитирования:

<i>Год</i>	<i>Импакт-фактор</i>
2015	0,030
2016	0,011
2017	0,053
2018	0,054
2019	0,042
2020	0,088

http://www.nauka.kz/page.php?page_id=794&lang=1#

Включен в Crossref – официальное агентство регистрации Цифровых Идентификаторов Объекта международного DOI фонда.

<https://www.crossref.org/>

Подписной индекс журнала: 74714 (АО «Казпочта»-«Почтовый сервис»)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«М.Х. ДУЛАТИ атындағы
ТАРАЗ ӨҢІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ»
КЕ АҚ

МЕХАНИКА ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Ғылыми журнал

1994 жылдың қаңтарынан бастап шығады

Жылына төрт рет шығады

ISSN 2308-9865

(print)

ISSN 2959-7994

(online)

№ 4 (82)

Қазан-желтоқсан
2023 ж.

Бас редактор И.И. Бекбасаров

Редакция алқасы: Н.А. Абиев, Б. Абзалбекұлы, Б.А. Алимбаев,
И.И. Бекбасаров, И.С. Бровка, Ю.Л. Винников, С. Ержанов,
А.С. Жақулин, Г.Е. Жидекулова, А.Ж. Жусупбеков,
М.Т. Кейкиманова, Б.А. Койайдаров, С.М. Койбаков,
Ж.Н. Молдамуратов, М.М. Мукимов, М.И. Никитенко,
А. Нурлыбаева, Г.Е. Омарова, С.А. Орынбаев, А.В. Пилягин,
А.А. Сагындыков, Х.Р. Садиева, А.С. Сейтказиев, Н.А. Смирнова,
Б.Ж. Унайбаев, А.Г. Шлейкин, Я. Шульц

Корректор және компьютерлік беттеу М.Х. Байгельдиева

Редакция мекен-жайы:

080012, Тараз қаласы, Төле би көшесі, 60.

Тел.: 8 7262 45-35-10, факс: 8 7262 43-24-02.

<http://journals.dulaty.kz> E-mail: bekbasarov.isabai@mail.ru

Тіркеу куәлігі №1193 (23.11.1993), №560-Ж (4.02.1999), №4244-Ж
(08.10.2003), №13521-Ж (15.04.2013), №KZ93VPY00027164 (23.09.2020).

Басуға қол қойылған күн 30.12.2023. Форматы 70×180/16. Шартты баспа
табағы 21,26. Тираж 300 дана. Тапсырыс 827.

М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университетінің «Dulaty University»
баспасы. 080000, Тараз қаласы, Ы.Сүлейменов көшесі, 11.

© М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, 2023

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И
ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

НАО
«ТАРАЗСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ имени М.Х. ДУЛАТИ»

МЕХАНИКА И ТЕХНОЛОГИИ

Научный журнал
Издается с января 1994 года
Выходит четыре раза в год

ISSN 2308-9865
(print)
ISSN 2959-7994
(online)

№ 4 (82)
Октябрь-декабрь
2023 г.

Главный редактор И.И. Бекбасаров

Редакционная коллегия: Н.А. Абиев, Б. Абзалбекұлы, Б.А. Алимбаев, И.И. Бекбасаров, И.С. Бровко, Ю.Л. Винников, С. Ержанов, А.С. Жакулин, Г.Е. Жидекулова, А.Ж. Жусупбеков, М.Т. Кейкиманова, Б.А. Койайдаров, С.М. Койбаков, Ж.Н. Молдамуратов, М.М. Мукимов, М.И. Никитенко, А. Нурлыбаева, Г.Е. Омарова, С.А. Орынбаев, А.В. Пилягин, А.А. Сагындыков, Х.Р. Садиева, А.С. Сейтказиев, Н.А. Смирнова, Б.Ж. Унайбаев, А.Г. Шлейкин, Я. Шульц

Корректор и компьютерная верстка М.Х. Байгельдиева

Адрес редакции:

080012, г. Тараз, ул. Толе би, 60.

Тел.: 8 7262 45-35-10, факс: 8 7262 43-24-02.

<http://journals.dulaty.kz> E-mail: bekbasarov.isabai@mail.ru

Свидетельство о регистрации №1193 (23.11.1993), №560-Ж (4.02.1999), №4244-Ж (08.10.2003), №13521-Ж (15.04.2013), №KZ93VPY00027164 (23.09.2020).

Подписано в печать 30.12.2023. Формат 70×180/16. Усл. печ. л. 21,26. Тираж 300 экз. Заявка 827.

Издательство «Dulaty University» Таразского регионального университета им. М.Х. Дулати. 080000, г. Тараз, ул. Ы.Сулейменова, 11.

© Таразский региональный университет им. М.Х. Дулати, 2023

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGH EDUCATION
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

M.Kh. DULATY
TARAZ REGIONAL UNIVERSITY

MECHANICS & TECHNOLOGIES

Scientific Journal

Published since January 1994

Published four times a year

ISSN 2308-9865
(print)
ISSN 2959-7994
(online)

No. 4 (82)
October-December
2023

Editor in chief I.I. Bekbasarov

Editorial board: N.A. Abiev, B. Abzalbekuly, B.A. Alimbayev,
I.I. Bekbasarov, I.S. Brovko, M.T. Keikimanova, B.A. Koiaidarov,
S.M. Koibakov, Zh.N. Moldamuratov, M.M. Mukimov, M.I. Nikitenko,
A. Nurlybayeva, G.E. Omarova, S.A. Orynbayev, A.V. Pilyagin,
Kh.R. Sadieva, A.A. Sagyndykov, J. Schulz, A.S. Seitkazyev,
N.A. Smirnova, A.G. Shleikin, B.Zh. Unaibayev, Yu.L. Vinnikov,
S. Yerzhanov, A.S. Zhakulin, G.Y. Zhidekulova, A.Zh. Zhusupbekov

Press-corrector and computer page makeup M.H. Baigeldiyeva

Editorial address:

080012, Taraz, Tole bi street, 60.

Tel.: 8 7262 45-35-10, fax: 8 7262 43-24-02.

<http://journals.dulaty.kz> E-mail: bekbasarov.isabai@mail.ru

Registration certificate №1193 (23.11.1993), №560-Ж (4.02.1999), №4244-Ж (08.10.2003), №13521-Ж (15.04.2013), №KZ93VPY00027164 (23.09.2020).

Signed in print 30.12.2023. Form 70×180/16. Cond. print. sh. 21.26. Edition 300 copies. Application 827.

Printing House «Dulaty University» of Taraz Regional University
named after M.Kh. Dulaty. 080000, Taraz, Suleimenov street, 11.

© M.Kh. Dulaty Taraz Regional University, 2023

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

ТАМАҚ ӨНІМДЕРІНІҢ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Мынбаева А.Б., Жанысбек А.Ж., Ержанова М.Е. Бидай ұны мен булгур ұны қоспаларынан дайындалған қамырдың реологиялық қасиеттерін зерттеу.....	6
Молибога Е.А., Шадрин М.А. Способ получения сахаристого кондитерского изделия с диабетически- ми свойствами.....	14
Әлтайұлы С., Шамакова Р.Б. Өсімдік шикізатын қолданып ет жартылай фабрикаатының технологиясын жетілдіру.....	30
Леонидова Б.Л., Әлтайұлы С., Төлепберген А.Ғ. Теңіз қырыққабатын қолдана отырып деликатесті бағыттағы ет наны технологиясы.....	38
Әлтайұлы С., Құмарбекова А.Е., Карденов С.А. Өсімдік шикізатын қосу арқылы ет жартылай фабрикаттарының технологиясын әзірлеу.....	46
Әлтайұлы С., Сансызбай Т.Б. Функционалдық бағытта байытылған сүт қышқылды сусынның рецептурасын әзірлеу.....	52
Ivannikova N.V., Antimonova O.N. The use of starter cultures of fermented products – kombucha tea mushroom and pickled cabbage brine in bread production	60

ҚҰРЫЛЫС ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Баялиева Г.М. Композиционды күл-қож тұтқыр негізіндегі жылу тиімді қабырға материалы	67
Абдикерова У.Б., Корманбаева Г.М., Жорабеков А.Т. Құрғақ бетон қоспаларын қолданып арналардың көп қабатты қаптамаларын бетондаудың негізгі теориялық ережелері және эксперименттік нәтижелерді талдау	72
Варанова А.А. Cellular and fine-grained concrete based on silica with dispersed reinforcement.....	83
Ескермесов Ж.Е., Баялиева Г.М., Ченг Йе Инг Влияние различных факторов по наклонному сечению на несущую способность армированных решеткой железобетонных балок	92

ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Дяденко М.В., Левицкий И.А. Особенности протекания физико-химических процессов в шихтах, содержащих оксиды железа и никеля.....	98
Murzakassymova N.S., Sembek A., Sayabay A., Begenov A., Serikbayev Sh., Elaman S.Zh. Sorption capacity of mixed sorbent.....	112
Төлеутаева С.Ш., Қалмаханова М.С., Snow D.D., Каримбаева Ж.Е. Кейбір суда еритін полиэлектролиттер үлгілерінің сазды суспензиялардың тұрақтылығына әсері.....	116
Kozybaev A.K., Alimkulova Zh.Dzh. Methods for studying adsorbent based on recycled plant materials	128

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Султанова Г.А., Тенизбаев Е.Ж., Алтухов А.В. Жоғары оқу орнының оқу үрдісінде мамандарды даярлауда цифрлық ресурстарды пайдаланудың тиімділігі.....	133
Imanbekova A.N. Development of an information system of a medical institution.....	140

МЕХАНИКА

Жанпейісова, А.О. Шоғырланған энергия ағындары бар қондырғылардың қорек көздері.....	149
Туленбаев Ж.С. Геотермалды энергияны пайдалану әдістерін талдау.....	156

КӨЛІК ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Шилібек Қ.К., Назымбетов Б.Б. Қазіргі заманғы жағдайларда автомобиль көлігі кәсіпорындарының инженерлік-техникалық қызметінің ресурстары мен процестерін басқаруды жетілдіру.....	164
---	-----

ЖЕҢІЛ ӨНЕРКӘСІП ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Abdikayeva A., Nyssanova Sh. Development of a costume with decor elements ornaized with ethno prints....	173
Якубов Н.Ж., Юсупова Д.У. Анализ специальной одежды работников металлургической промышленности	178
Abzalbekuly B., Baidildayeva A.K., Munasipov S.E. Research of materials and design of orthopedic insole.....	182
Нурмухамбетова Б.Т. Физико-механические показатели ассортимента блузочных тканей	191

